

**«Ақтөбе облысының білім басқармасы Шалқар аудандық білім бөлімі»
ЖШС «Нұр-Тілек» балабақшасы**

**Бағдарлама
«Әлеумет» білім беру саласы
«Балғын зерттеушілер»
2021-2022 оқу жылы
Ересек топ 4-5 жас**

**Ембергенова Аида Темірболатқызы
ЖШС «Нұр-Тілек» балабақшасы**

Шалқар қаласы 2021

Бағдарлама құрастырушы: Балабақша «Нұр-Тілек» жауапкершілігі шектеулі
серіктестігінің тәрбиешілері: Ембергенова Аида Темірболатқызы, Қоқашева Гүлайым
Қожа-Ахмет Ястаұйқызы

Балабақша «Нұр-Тілек» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің педагогикалық кеңесі
отырысында «Балғын зерттеуші» бағдарламасы талқыланды

Хаттама №1 _____

«03»қыркүйек 2021ж

у.м.а: Қ.Т.Исаева

Аудандық сараптау комиссиясының отырысында «Балғын зерттеуші» бағдарламасы
мақұлданды

Хаттама № 1 _____

«16» 09 2021ж

Сараптау комиссияның төрағасы:

Ж.С. Құдайбергенов

Бұл «Балғын зерттеушілер» бағдарламасы Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпыға міндетті стандартының негізінде әзірленген

Түсіндірме жазба

«Балғын зерттеушілер» бағдарламасы 4-5 жастар аралығында балаларға қосымша оқу қызметі ретінде еңгізілді.

Бағдарламаның басты мақсаты мектепке дейінгі жастағы балаларды экологиялық мәдениетке тәрбиелеу. Балаларды жан-жақты етіп тәрбиелеу. Табиғат құбылысын тани білуге үйрету. Өсімдіктер және жануарлар әлеміне деген қамқорлық қарым-қатынасты, өзара ойлауы, психологиялық жетілуі, логикалық байқауы және де бұл сұрақ бойынша бәрін де білу.

Бағдарлама тақырыптық блок бойынша құралған. Әр блогтың өзінің мақсаттылығымен мазмұны бар. Бағдарлама мазмұны баланың бірден екі жаққа үйренуге көмек береді. Бағдарлама 36 сағатқа жоспарланған, аптасына 1 сағаттан. Бір жылға алынған.

Бағдарлама мақсаты:

Балалардың су, ауа, күн қажеттілігі және олардың адам өміріндегі маңызы туралы таныстыру. Қазақстан жерінде өсетін шөптер түрлерімен таныстыру, олардың атын айту және таба білу. Дәрілік өсімдіктердің емдеу қасиетін үйрету және олардың жинау, сақтау ережесін ұғындыру. Қарапайым экологиялық білімдерін дамыту. Табиғаттың берері көп екенін, өсіп тұрған шөптердің адамға өте пайдалы екенін айтып, оларды аялауға тәрбиелеу.

Бағдарлама міндеттері:

- Табиғат әлеміне қамқорлықты, эмоционалды-жағымды қатынасты қалыптастыру.
- Табиғатқа деген сүйіспеншілікке, оны қорғай білуге ынтасын тәрбиелеу.
- Табиғат құбылысындағы себеп-салдарлық байланыстарды анықтай білу.
- Шығармашылық белсенділікті, білуге құштарлықты дамытуға ықпал ету.

Бағдарлама тақырыптары «Таным», «Әлеуметтік орта», «Экология» салаларында көрсетілген.

Педагогикалық мақсаттылық:

Балалардың қоршаған орта, адамдардың іс-әрекеті жайлы түсінігін кеңейту. Балаларда жақындарына деген сүйіспеншілік сезімі, оларға қамқорлық көрсету ұмтылысы, туған еліне, қаласына деген бауырмалдық пен оның тарихына қызығушылық таныту сияқты адамгершілік сапаларды тәрбиелеу;

Күтілетін нәтижелер:

Білу: Балалардың өздері табиғат әлемінің бір бөлігі. Тірі мен өлі табиғатқа деген сүйіспеншілікті тәрбиелеу.

Игеру: Табиғатта жануарлар мен өсімдіктер бір-бірімен тығыз байланыста екендігін білу.

Меңгеру: Әрбір адам салауатты өмір сүру ережесін білу және дұрыстау қажет.

Бағдарламаны іске асыру нысандары мен әдістері

№ п/ п	Тақырыптары	Бағдарламаның міндеттері	Бағдарлама ны іске асыру нысандары	Бағдарлам аны іске асыру әдістері
1	Құрғақ топырақпен танысу.	Балаларды өлі табиғаттың бір құрамы -топырақпен таныстыру.Топырақты мұқият, асықпай қарап мүмкіндігінше көбірек ерекшелігін табу. Қарапайым топырақтан балалар көп қызық нәрсені табуды қалыптастыру.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ-жауап, түсіндіру жасату
2	Қыркүйектің басында біздің аулада не өседі?	Балаларды ауладағы өсімдіктерді танып білуге үйрету.Балалардың табиғаттағы және ауа райындағы байқау нәжилерін атауын дамыту.Өсімдіктерді танып білу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Аралас, сұрақ-жауап, ойын түрінде
3	Сиқыршы су	балаларға судың кейбір қасиеттерін және суды сақтау қажеттілігін түсіндіру.Тәжірибе арқылы балалардың су туралы білімдерін бекіту және қорытынды жасауға үйрету. Суды ластамауға, оны үнемдеуге тәрбиелеу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ-жауап, түсіндіру жасату
4	Топырақтан тәжірибе жасау	Балаларға топырақ және оның құрамы туралы түсінік беру,тәжірибе арқылы көз жеткізу.Табиғатты аялауға, ұқыптылыққа,елін,жерін сүйюге баулу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап тапсырма
5	Жансыз табиғатқа не жатады?(құмға,суға, тасқа тәжірибе жасау)	Жансыз табиғат туралы мағұлмат алады. .Жансыз табиғат, оның тіршілік ортасы және жансыз табиғат қайталанбас құбылыс туралы білімдерін кеңейту.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап тапсырмалар
6	Жапырақтың түсуін бақылау	Күз мезгіліне тән белгілермен таныстыру. Күзгі маусымда табиғат және табиғат	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап түсіндіру

		кұбылыстарын бақылай білу дағдыларын қалыптастыру. табиғат дауыстарын тыңдай білу (жапырақтың сыбдырын, желдің дауысын, құстардың сайрағанын) шеберліктерін қалыптастыру.		
7	Мақсаттысеруен. «Күзбенкездесу»	Күз мезгілінің ерекшеліктерін бақылау.Балаларды қоңыр күздің ерекшеліктерімен таныстыру.Табиғатқа күтіммен қарап,қамқор болуға,оны аялап,қорғауға тәрбиелеу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақтар мен тапсырмалар
8	Күзде жәндіктерді бақылау.	Балаларды жәндіктермен және олармен өзін-өзі ұстау ережелерімен таныстыру. Жер бетінде жәндіктердің атқаратын қызметі туралы түсінік беру.Жәндіктер әлеміне және оларға деген құқықты қатынасын дамыту.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап, ойын түсіндірме
9	Жаңбыр кімге керек? Тамшы үлкен Бұлтта қонақта	Жаңбыр қайдан келді деген сұраққа жауап беру. Үлкен адамның сөйлеуді түсіну және оған белсенді жауап беруді ықыласын шақыру. Өзіннің көзқарасын білдіруді, қарапайым түйінді жасауды үйрету.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ-жауап, түсіндіру
10	Ауа деген не?	Ауа туралы түсініктерін қалыптастыру, ауаның адам өміріндегі, табиғаттағы алатын орны. Зерттеу-ізвестіру қабілеттерін арттыруға жұмыс жасау.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Аралас, сұрақ-жауап, ойын түрінде
11	Күз кереметі.(балалар қол өнерін байқау)	Күз мезгілінің соңғы айы екенін түсіндіру. Сұрақ-жауап арқылы білімдерін тиянақтау. Адамдардың еңбегін бағалай білуге тәрбиелеу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ-жауап, түсіндіру жасату
12	Аквариумдағы балықтар	Балықты қағазды бояуға салып, шетін бастыру арқылы бейнелеуге деген қызығушылығын ояту. Баланың шығармашылық қабілетін дамыту. Тапқырлыққа	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап тапсырма

		тәрбиелеу.		
13	Аспандағы қонақтар: қар бүршігімен таныстыру	Қардың қасиетімен таныстыруды жалғастыру, (суық, ақ, кіртілдек), судың әр түрлі қасиеті туралы түсініктерді қалыптастыру, логикалық ойлауды, сөйлеуді дамыту, ой-өрісін кеңейту.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап тапсырмалар
14	Ауа-райының қыс мезгіліндегі ерекшеліктерін бақылау.	Қысқы ауа-райына сипаттама бере білуге үйрету. Қыс мезгілі туралы түсініктерін кеңейту, қыс мезгілінің ерекшеліктерін, көргендері мен аңғарғандарын дұрыс баяндауға, байланыстырып сөйлеуге дамыту.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап түсіндіру
15	Табиғи материалдар жинау (гүл тұқымдары, ағаш жапырақтары)	Шырша дәндерін, ағаш жапырақтарын, гүлдердің тұқымдарын жинап кептіру жолдарын үйрету.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақтар мен тапсырмалар
16	Қарментәжірбие жасау	Табиғат туралы білімдерін жүйелей білуге үйрету. Тәжірбиенің көмегімен алған білімдерін қорытындылай білуге үйрету. Табиғат сырларын танып – білуге баулу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап, ойын түсіндірме
17	Қар, мұз, су және оның қасиеттері	Балаларға су туралы түсінік беру және судың қажеттілігін, судың қандай күйде болатынын түсіндіру. Қоршаған ортаны қорғауға, суды ластамауға, суды үнемдей білуге, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ-жауап, түсіндіру жасату
18	Табиғат бұрышындағы еңбек	Тамырланған бөлме гүлдерін отырғызуды үйрету. Оны күте білуге тәрбиелеу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Аралас, сұрақ-жауап, ойын түрінде
19	Өсімдіктерді суаруды үйренеміз	Балалардың бөлмедегі гүлдер туралы білімдерін кеңейту. Су сепкіштен өсімдіктерді суару икемділігін бекіту. Жапырақтарды ылғал шүберекпен сүртуді үйрету. Бөлмедегі гүлдерге қызығушылықты және оларға күтім жасау ықыласын қолдау.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ-жауап, түсіндіру жасату

		тәрбиелеу.		
13	Аспандағы қонақтар: қар бүршігімен таныстыру	Қардың қасиетімен таныстыруды жалғастыру, (суық, ақ, кіртілдек), судың әр түрлі қасиеті туралы түсініктерді қалыптастыру, логикалық ойлауды, сөйлеуді дамыту, ой-өрісін кеңейту.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап тапсырмалар
14	Ауа-райының қыс мезгіліндегі ерекшеліктерін бақылау.	Қысқы ауа-райына сипаттама бере білуге үйрету. Қыс мезгілі туралы түсініктерін кеңейту, қыс мезгілінің ерекшеліктерін, көргендері мен аңғарғандарын дұрыс баяндауға, байланыстырып сөйлеуге дамыту.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап түсіндіру
15	Табиғи материалдар жинау (гүл тұқымдары, ағаш жапырақтары)	Шырша дәндерін, ағаш жапырақтарын, гүлдердің тұқымдарын жинап кептіру жолдарын үйрету.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақтар мен тапсырмалар
16	Қарментәжірбие жасау	Табиғат туралы білімдерін жүйелей білуге үйрету. Тәжірбиенің көмегімен алған білімдерін қорытындылай білуге үйрету. Табиғат сырларын танып – білуге баулу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап, ойын түсіндірме
17	Қар, мұз, су және оның қасиеттері	Балаларға су туралы түсінік беру және судың қажеттілігін, судың қандай күйде болатынын түсіндіру. Қоршаған ортаны қорғауға, суды ластамауға, суды үнемдей білуге, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ-жауап, түсіндіру жасату
18	Табиғат бұрышындағы ыңбек	Тамырланған бөлме гүлдерін отырғызуды үйрету. Оны күте білуге тәрбиелеу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Аралас, сұрақ-жауап, ойын түрінде
19	Өсімдіктерді суаруды үйренеміз	Балалардың бөлмедегі гүлдер туралы білімдерін кеңейту. Су сепкіштен өсімдіктерді суару икемділігін бекіту. Жапырақтарды ылғал шүберекпен сүртуді үйрету. Бөлмедегі гүлдерге қызығушылықты және оларға күтім жасау ықыласын қолдау.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ-жауап, түсіндіру жасату

20	Біз жуаны отырғызамыз	Жуаны отырғызу технологиясымен таныстыру. Жуаға күтім қажетті екені туралы айту (суару, жылу, жарық). Жуа немен пайдалы екенін түсініктерін беру. Еңбектену ықыласы мен пайдасы болуын тәрбиелеу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап тапсырма
21	Өсімдік тұқымдарын отырғызу	Өсімдікті өсіру үшін қажетті жағдайларды жасауға үйрету. Өз ниетімен өсімдікті өсіруге үйрету.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап тапсырмалар
22	Қардан жануарлар бейнесін жасату.	Қарды үйіп, опалай отырып, үнгірлеуге, домалақтауға үйрету. Жануарларға деген сүйіспеншілігін арттыру.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап түсіндіру
23	Қағаз бен мата	Қағаз бен матаның қасиеттері туралы түсіндіру. Қарапайым тәжірибелік-зерттеу жүргізе білу дағдыларын қалыптастыру. Қоршаған ортадағы заттарға, ересектердің еңбегіне құрметпен қарауға үйрету.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақтар мен тапсырмалар
24	Қыс мезгілін шығарып салу	Балалардың қыс мезгілі туралы білімдерін кеңейту. Табиғат құбылыстарының сұлулығын сезіну. Алған әсерлерін сөзбен жеткізе білуге, ойлау қабілеттерін дамыту. Табиғатты сүйе білуге, аялауға, қорғай білуге тәрбиелеу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап, ойын түсіндірме
25	Сәлеметсіз бе, құс?	Көктемнің қасиеттерімен таныстыруды жалғастыру; балалардың білімдерін құстар және олардың көктемгі кезеңіндегі өмірі туралы бекіту. Құстар өзіннің ұяларын қалай жасайтыны туралы таныстыруды жалғастыру.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ-жауап, түсіндіру жасату
26	Құстардың алаңында:	Тауықтың отбасы, олардың сыртқы айырмашылық туралы	Педагогпен бірлескен	Аралас, сұрақ-

	тауықпен, әтешпен және олардың балаларымен таныстыру	алғашқы түсініктемелерін беру. Ойын суретінде оларды тануға үйрету, әтеш, тауық, балапандардың дауыстарын тануға және оларға еліктеу. Тәрбиешіні тыңдауға дамыту, сөздерге, қимылдарға еліктеу.	жұмыс	жауап, ойын түрінде
27	Ауылдағы алаңында: мысық пен итпен таныстыру	Балаларға үйдегі жануарлар туралы түсініктерді қалыптастыру: адамдардың қасында тұрады, пайдасын әкеледі, адам оларға қамқор болады (тамақтандырады, емдейді). Жануарларға деген сүйіспеншілігін тәрбиелеу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ-жауап, түсіндіру жасату
28	«Көктемнің белгісі» серуен	Балаларды көктемдегі өзгерістерді бақылауды түрткі болу. Ауа райы қандай екенің тауып алуды жалғастыру. Көктемнің кейбір ерекшеліктерімен таныстыру. Көктемдегі ауаның әдемілігіне назар аудару.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап тапсырма
29	Мақсатты серуен. Көктемгі баққа саяхат.	Жылы жақтан құстардың ұшып келуі аяқталғанын түсіндіру. Табиғатта болатын өзгерістерді, олардың жыл мезгілдерін сипаттайтын басты ерекшеліктерін түсіндіру. Жыл мезгілдері туралы жалпы түсінік беру барысында, табиғат құбылыстарының өзгеріп отыратынын түсінуге жағдай туғызу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап тапсырмалар
30	Ағаштардың бүршіктерін бақылау	Көктем мезгілінде балаларды табиғаттың бір бөлігі-ағаштармен таныстыру. (діңі, бұтағы, жапырағы) Бүршік ағаштың дамуындағы негізгі кезеңнің бірі екендігін айтып, білімдерін жалғастыру	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап түсіндіру
31	Балабақша ауласына ағаш көшеттерін отырғызу.	Бақша ішіндегі алаңқайға тамырланған көшеттерді отырғызуды көрсету. Ұжым болып ағаш отырғызуға үйрету. Айналаны көгалдандыру, ағаштарды күтіп	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақтар мен тапсырмалар

		ұстауға тәрбиелеу. Ағаш отырғызудың пайдасын түсіндіру.		
32	Құстарға ұя жасайық	Құстарға жасаған ұяны ағашқа ілу. Құстардың жем жеуін бақылау. Балаларды еңбекқорлыққа тәрбиелеу.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап, ойын түсіндірме
33	Тастың сыры. Тастар.	Тастың құпиясы туралы білімдерін қалыптасуына мүмкіндік беру, құрылымын тамашалау, тастарды қасиетіне қарай топтастыру. Тасты мықтылыққа тексеру. Танымдық қабілеттерін арттыру.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ-жауап, түсіндіру жасату
34	Бақылдауық бақа	Балаларды бақаның өмірімен мен тамақтануымен таныстыру. Бақаның дене құрылысын көрсет. Басқа жануарлар үшін бақаның маңыздылығын көрсету.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Аралас, сұрақ-жауап, ойын түрінде
35	Жәндіктер: көбелекпен, қоңызбен таныстыру	Көбелектерді мен қоңыздарды атауды және танып алуды үйрету. Қоңызды көбелектерден олардың сыртқы келбетіне қарай айыру икемділігін қалыптастыру.	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ-жауап, түсіндіру жасату
36	Құм және саз балшық	Дымқыл және құрғақ құмның қасиетін анықтау. Құм мен балшықтың қасиеттері туралы түсіндіру. Тәжірибелік жұмыстардың қарапайым тәсілдерін үйрету	Педагогпен бірлескен жұмыс	Сұрақ жауап тапсырма

Авторлық бағдарламаны әдістемелік және техникалық жарықтандыру

Тақырыбы	Білім беру процесін ұйымдастыру тәсілдері мен әдістері	Дидактикалық материалдар	Техникалық жабдықтауы	Қорытынды
Құрғақ топырақпен танысу.	Шаттық шеңбер, сұрақ-жауап, құрғақ топырақпен танысу, бақылату Сергіту сәті Балалармен ойын: Мүсіндер жасау	Құрғақ топырақ,шелек, қалақ,топырақ салатын ыдыстар	Слайд видеоұнтаспа	Топырақ түрлерімен, қарашіріктің пайда болу жолдарымен танысу
Қыркүйектің басында біздің аулада не өседі?	Шаттық шеңбер, сұрақ-жауап, сергіту сәті Балалармен ойын, ойын:Күн мен жаңбыр	Суреттер, ауладағы гүлдер, ағаштар,гүлдердің тұқымы.	Слайд	Табиғатты танып оны қорғай білуге тәрбиелеу
Сиқыршы су	Шаттық шеңбері, суретпен жұмыс, Сергіту сәті, судың күйін бақылау Балалармен ойын, су туралы тиым сөздер	Керекті құралдар:стакандар, қасықтар, су, тұз, сүлгі, тамшы, шеге, тас, ағаш, тоқшауғім,әйнектер, жұмыртқалар, пипетка	Слайд	Судың әртүрлі күйімен таныстыру
Топырақтан тәжірибе жасау	Шаттық шеңбері, логикалық сұрақтар, сергіту сәті, балалармен ойын топырақпен суды араластырып	Тәжірибе құралдары. Топырақ, су, қалақ	Слайд	Топырақ және оның құрамы туралы түсінік беру

	түрлі мүсін жасау			
Жансыз табиғатқа не жатады?(құмға, суға, тасқа тәжірибе жасау)	Шаттық шеңбері, табиғат туралы сұрақтар, сергіту сәті, балалармен ойындар	Тас, құм, су	Слайд	Тас, құм, суға тәжірибе жасатып бақылау
Жапырақтың түсуін бақылау	Шаттық шеңбері, сұрақ-жауап, бақылау, сергіту сәті, балалармен ойындар, жапырақтарды теру	Жапырақтар, шелек тырма, қалақтар	Слайд	Жапырақтың, түсуін, сарғаюын бақылап, аялауға тәрбиелеу
Мақсатты серуен. «Күзбен кездесу»	Шаттық шеңбері, түсіндіру, сұрақ – жауап, әңгімелеу, сергіту сәті, дамытушы ойындар	Суреттер, аула дағы гүлдер, ағаштар, гүлдердің тұқымы.	Слайд видеоұнтаспа	Балаларды ауладағы өсімдіктерді танып білуге үйрету
Күзде жәндіктерді бақылау.	Шаттық шеңбері, түсіндіру, көрсету, әңгімелеу, ойын, сұрақ – жауап, қимылдық ойын: Жүйріктер	Жәндіктердің суреті әр балаға жететіндей ойыншық қанқыз, ермексаз, грек жаңғағының сырты, өсімдіктер мен жәндік, жануарлардың суреттері	Слайд видеоұнтаспа	Жәндіктерді бақылап, түрлерімен таныстыру
Жаңбыр кімге керек? Тамшы үлкен Бұлтта қонақта	Шаттық шеңбері, сұрақ- жауап, ойын, құрастыру, слайдпен жұмыс	Бұлт, жаңбыр, қолшатыр, тамшы суреттері, бұлттың бетпердесі, жаңбырдың	Слайд видеоұнтаспа	Балаларға күз мезгілінде болатын өзгерістердің бірі- күзгі жаңбыр

	Қимылды ойын: күн мен жаңбыр	дауысы жазылған ұнтаспа		туралы мәлімет беру
Ауа деген не?	Шаттық шеңбері Сұрақ-жауап, топтастыру, қайталау, сергіту сәті, балалармен ойындар	Керекті құралдар: пакеттер, шарлар, стақан, түтікшелер, желпуіштер.	Слайд видеоұнтаспа	Жер бетіндегі тіршілік атаулының қайнар көзі күн және ауа туралы түсінік беру
Күз кереметі.(балалар қол өнерін байқау)	Шаттық шеңбері Сұрақ-жауап, түсіндіру, Сергіту сәті Балалармен ойындар	Күз көрінісі бейнеленген суреттер, түрлі - түсті акварель бояулары, қылқалам, қарындаш	Слайд видеоұнтаспа	Ертегі кейіпкерлері н әсем бейнелеп көрсету арқылы қиялдарын дамыту
Аквариумдағы балықтар	Шаттық шеңбері, түсіндіру үйрету, сергіту сәті, балалармен ойындар	Ойыншық балық, балықтың суреті, ақ қағаз, қатты картон.	Слайд видеоұнтаспа	Аквариумдағы балықтармен таныстыру, қамқор болуға үйрету
Аспандағы қонақтар: қар бүршігімен таныстыру	Шаттық шеңбері, сұрақ-жауап, түсіндіру, балалармен ойындар	Қыс туралы бейнетаспа, қар ұшқыны, тәжір ибе жүргізетін ыдыстар, жылы су және суық су құйылған ыдыстар	Слайд видеоұнтаспа	Балаларға қыс мезгілі туралы түсінік беру, қардың қасиеттерімен таныстыру
Ауа-райының қыс мезгіліндегі ерекшеліктерін бақылау.	Шаттық шеңбері, түсіндіру үйрету, сергіту сәті, балалармен ойындар, ойын қар жинаймыз	Бейнеэкранның қыс мезгілінің ерекшеліктері бейнеленген суреттер, қолдан жасалған қар мүсіндері, шелек	Слайд видеоұнтаспа	Жыл мезгілдеріне байланысты ауа – райының күрт өзгеруін бақылау
Табиғи материалдар жинау(гүл	Шаттық шеңбері Сұрақ-жауап,	Ағаш жапырақтары, дәндер, тұқым	Слайд видеоұнтаспа	Гүлдің атауларын сырт

тұқымдары,ағаш жапырақтары)	түсіндіру, Сергіту сәті Балалармен ойындар	дар		келбетін дұрыс айтуға, тұқымдарын сақтауға үйрету
Қармен тәжірбие жасау	Шаттық шеңбері, сұрақ-жауап, таныстыру, түсіндіру, сергіту сәті, балалрмен ойындар	Пластмассада н жасалған қалақтар,қар салуға арналған ыдыстар, ойыншықтар, аққала, ұнтаспа.	Слайд видеоұнтаспа	Тәжірибе жасау арқылы қар және қарды белгілері туралы білімдерін кеңейту
Қар, мұз, су және оның қасиеттері	Шаттық шеңбері, сұрақ-жауап, түсіндіру, балалармен ойындар	Слайд, тәжірбиеге керек құралдар,әуен.	Слайд видеоұнтаспа	Қар, мұз,судың қасиеттерімен таныстыру
Табиғат бұрышындағы еңбек	Шаттық шеңбері, сұрақ-жауап, таныстыру, түсіндіру, сергіту сәті, балалрмен ойындар	Бөлме гүлдері, топырық, құм, күрек, сукұйғыш, субұрқағыш.	Слайд видеоұнтаспа	Табиғат бұрышымен таныстыру, гүлдерге қамқор болуға баулу
Өсімдіктерді суаруды үйренеміз	Шаттық шеңбер, сұрақ-жауап,үйрету Сергіту сәті Балалармен ойын, өсімдіктер туралы жаңылтпаш	Бөлме гүлдері, тамырланған гүл, ыдыс, тағы басқа қажетті заттар.	Слайд видеоұнтаспа	Бөлме гүлдерін бақылау оларға қамқор болуға баулу
Біз жуаны отырғызамыз	Шаттық шеңбер, сұрақ –жауап жуа отырғзу, сергіту сәті Балалармен ойын	Жуа,тұқым, ыдыстар, су, топырақ	Слайд видеоұнтаспа	Жуаның әртүрлі болатынын, өсуі, тұқымы туралы түсінік беру
Өсімдік тұқымдарын отырғызу	Шаттық шеңбері, суретпен	Өсімдіктер, дәндер, су, топырақ,	Слайд видеоұнтаспа	Өсімдік тұқымын отырғызуды,

	жұмыс, Сергіту сәті Балалармен ойын, өсімдіктер туралы тақпақтар жаттату	ыдыстар, шелек		оған қамқор болуды үйрету
Қардан жануарлар бейнесін жасату.	Шаттық шеңбері, логикалық сұрақтар, сергіту сәті, балалармен ойын	Жауарлар суреті, үйінді қарлар, күрек, қ алақ, шелектер	Слайд видеоұнтаспа	Балалардың шығармашы лық ой- өрісін қиялын дамыту
Қағаз бен мата	Шаттық шеңбері, сергіту сәті, балалармен ойындар	Қағаз және мата түрлері (қиындылар), қағаздан жасалған заттар, матадан тігілген заттар	Слайд видеоұнтаспа	Ой қиялдарын, ұсақ қол маторикасын дамыту
Қыс мезгілін шығарып салу	Шаттық шеңбер, сұрақ- жауап, Сергіту сәті Балалармен ойын Қыс мезгіліне қатысты жұмбақтар жасыру	Қыс бейнесі суреттері, орман бейнесі бейнеленген сурет.	Слайд видеоұнтаспа	Қыс мезгіліндегі ауа-райын, судың күйін таныстыру
Сәлеметсіз бе, күс?	Шаттық шеңбер, сұрақ -жауап, құстармен таныстыру сергіту сәті Балалармен ойын Торғайлар мен машиналар	Ұя, құстардың дыбыстары, үлестірмелі материалдар.	Слайд видеоұнтаспа	Өлкеміздегі құстармен таныстыру, құстарға қамқор болуға үйрету
Құстардың алаңында: тауықпен, әтешпен және олардың	Шаттық шеңбері, суретпен жұмыс, Сергіту сәті	Үй құстарының суреттері тауық, әтеш, балапан	Слайд	Үй құстары туралы білімдерін бекіту

балаларымен таныстыру	Балалармен ойын	жұмыртқаның суреті.		
Ауылдағы алаңында: мысық пен итпен таныстыру	Шаттық шеңбері, логикалық сұрақтар, сергіту сәті, балалармен ойын Андардың жүрісі	Үй, үйшік, күшік пен мысық, теледидар, үлестірмелі материалдар.	Слайд видеоұнтаспа	Үй жануарларының даусымен таныстыру, оларға қамқор болуға баулу
«Көктемнің белгісі» серуен	Шаттық шеңбері, тапсырмалар сергіту сәті, балалармен ойындар	Көктем мезгілінің суреттері.	Слайд видеоұнтаспа	Көктем мезгілі туралы түсініктерін қалыптастыру, көктем мезгіліндегі өзгерістерді бақылату
Мақсатты серуен. Көктемгі баққа саяхат.	Шаттық шеңбері, суретпен жұмыс, Сергіту сәті Балалармен ойын бауда ма бақшада ма?	Көктем табиғаты бейнеленген суреттер, әр түсті геометриялық денелердің макеті, түрлі түсті таяқшалар.	Слайд видеоұнтаспа	Көктемдегі табиғат өзгерістерін бақылау
Ағаштардың бүршіктерін бақылау	Шаттық шеңбері, логикалық сұрақтар, сергіту сәті, балалармен ойын	Көктем мезгілі туралы суреттер және үлестірмелі суреттер, ағаштар	Слайд видеоұнтаспа	Көктем мезгіліндегі ағаш бүршіктерін бақылау
Балабақша ауласына ағаш көшеттерін отырғызу.	Шаттық шеңбері, суретпен жұмыс, Сергіту сәті Балалармен ойын	Суреттер, бейнекөрініс, тәжірибе жасауға қажетті заттар	Слайд видеоұнтаспа	Балабақша ауласына ағаш отырғызып, қамқорлық жасауға тәрбиелеу
Құстарға ұя жасайық	Шаттық шеңбері, суретпен	Ұя, құсқа жем, көрнекілік суреттер,	Слайд видеоұнтаспа	Аула құстарын бақылау.

балаларымен таныстыру	Балалармен ойын	жұмыртқаның суреті.		
Ауылдағы алаңында: мысық пен итпен таныстыру	Шаттық шеңбері, логикалық сұрақтар, сергіту сәті, балалармен ойын Аңдардың жүрісі	Үй, үйшік, күшік пен мысық, теледидар, үлестірмелі материалдар.	Слайд видеоұнтаспа	Үй жануарларының даусымен таныстыру, оларға қамқор болуға баулу
«Көктемнің белгісі» серуен	Шаттық шеңбері, тапсырмалар сергіту сәті, балалармен ойындар	Көктем мезгілінің суреттері.	Слайд видеоұнтаспа	Көктем мезгілі туралы түсініктерін қалыптастыру, көктем мезгіліндегі өзгерістерді бақылату
Мақсатты серуен. Көктемгі баққа саяхат.	Шаттық шеңбері, суретпен жұмыс, Сергіту сәті Балалармен ойын бауда ма бақшада ма?	Көктем табиғаты бейнеленген суреттер, әртүсті геометриялық денелердің макеті, түрлі түсті таяқшалар.	Слайд видеоұнтаспа	Көктемдегі табиғат өзгерістерін бақылау
Ағаштардың бүршіктерін бақылау	Шаттық шеңбері, логикалық сұрақтар, сергіту сәті, балалармен ойын	Көктем мезгілі туралы суреттер және үлестірмелі суреттер, ағаштар	Слайд видеоұнтаспа	Көктем мезгіліндегі ағаш бүршіктерін бақылау
Балабақша ауласына ағаш көшеттерін отырғызу.	Шаттық шеңбері, суретпен жұмыс, Сергіту сәті Балалармен ойын	Суреттер, бейнекөрініс, тәжірибе жасауға қажетті заттар	Слайд видеоұнтаспа	Балабақша ауласына ағаш отырғызып, қамқорлық жасауға тәрбиелеу
Құстарға ұя жасайық	Шаттық шеңбері, суретпен	Ұя, құсқа жем, көрнекілік суреттер,	Слайд видеоұнтаспа	Аула құстарын бақылау.

	жұмыс, Сергіту сәті Балалармен ойын	құстың ұясының макеті.		Құстарға қамқор болуға тәрбиелеу
Тастың сыры. Тастар.	Шаттық шеңбері, суретпен жұмыс, Сергіту сәті Балалармен ойын	Суреттер жинағы, ыдыстағы су, тастар жиынтығы, тәрелке, ағаш қабығы, үлкен- кішкентай тастар, қылқал ам.	Слайд видеоұнтаспа	Тастың құпиясы туралы білімдерін қалыптастыр у. Тастарды қасиетіне қарай топтастыру
Бақылдауық бақа	Шаттық шеңбері, суретпен жұмыс, Сергіту сәті Балалармен ойын	Бақаның суреттері, түрл і түсті қарандаш, дидактикалық материал.	Слайд видеоұнтаспа	Балалардың ақыл-ой, сөздік қорларын дамыту, бақа ны бақылату
Жәндіктер: көбелекпен, қоңызбен таныстыру	Шаттық шеңбері, логикалық сұрақтар, сергіту сәті, балалармен ойын	Суреттер, фетрадан көбелек, қоңыз, гүлдер	Слайд видеоұнтаспа	Жәндіктер әлемімен таныстыру, пайдасы мен зиянын түсіндіру
Құм және сазбалшық	Шаттық шеңбері, логикалық сұрақтар, сергіту сәті, балалармен ойын	табақтар, құм, балшық, ыдыстар, шүберектер, бұтақтар, бөте лке, құм	Слайд	Дымқыл құм қасиеттеріме н таныстыру, са лыстыру талдау.

**«Балғын зерттеушілер» вариативтік бөлімі бойынша перспективтік
жоспар**

(аптасына 1 сағат – 36 апта, 36 сағат)

№ р/с	Тақырыптары	Сағат саны
1	Құрғақ топырақпен танысу.	1
2	Қыркүйектің басында біздің аулада не өседі?	1
3	Сиқыршы су	1
4	Топырақтан тәжірибе жасау	1
5	Жансыз табиғатқа не жатады?(құмға,суға, тасқа тәжірибе жасау)	1
6	Жапырақтың түсуін бақылау	1
7	Мақсатты серуен. «Күзбен кездесу»	1
8	Күзде жәндіктерді бақылау.	1
9	Жаңбыр кімге керек? Тамшы үлкен Бұлтта қонақта	1
10	Ауа деген не?	1
11	Күз кереметі.(балалар қол өнерін байқау)	1
12	Аквариумдағы балықтар	1
13	Аспандағы қонақтар: қар бүршігімен таныстыру	1
14	Ауа-райының қыс мезгіліндегі ерекшеліктерін бақылау.	1
15	Табиғи материалдар жинау(гүл тұқымдары,ағаш)	1
16	Қармен тәжірибие жасау	1
17	Қар, мұз, су және оның қасиеттері	1
18	Табиғат бұрышындағы еңбек	1
19	Өсімдіктерді суаруды үйренеміз	1
20	Біз жуаны отырғызамыз	1
21	Өсімдік тұқымдарын отырғызу	1
22	Қардан жануарлар бейнесін жасату.	1
23	Қағаз бен мата	1
24	Қыс мезгілін шығарып салу	1
25	Сәлеметсіз бе, құс?	1
26	Құстардың алаңында: тауықпен, әтешпен және олардың балаларымен таныстыру	1
27	Ауылдағы алаңында: мысық пен итпен таныстыру	1
28	«Көктемнің белгісі» серуен	1
29	Мақсатты серуен. Көктемгі баққа саяхат.	1
30	Ағаштардың бүршіктерін бақылау	1
31	Балабақша ауласына ағаш көшеттерін отырғызу.	1
32	Құстарға ұя жасайық	1
33	Тастың сыры. Тастар.	1
34	Бақылдауық бақа	1
35	Жәндіктер: көбелекпен, қоңызбен таныстыру	1
36	Құм және сазбалшық	1
	Барлығы: 36 сағат	

Қолданылған әдебиеттер:

1. Ж.Ж.Жатқанбаев. «Экология негіздері», Алматы 2004.
2. «Отбасы және балабақша» Табиғат құбылыстары 24бет
3. «Отбасы және балабақша» Су қайда жасырынды? 25 бет
4. Сарманов Қ.А. Экология тазалығы.—Алматы, 1994. —60-61 б.
5. Шілдебаев Ж. Экология жәнетабиғаттықорғау. —Алматы, 2002 —121 б.
6. Дәрібаев Ж. Табиғатқорғаудәстүрлері. —Алматы, 1996. —28 б.
7. Қоянбаев Р.М. Тәрбиетеориясы. — Алматы, 1991. — 143 б.
8. ҚұлмағамбетовТ. Табиғаттануды оқыту әдістемесі -Алматы, қ университеті, 1988

Қосымша

1. «Шығармашылық тапсырмалар дәптері»
2. Мектепке дейінгі балаларға арналған дидактикалық ойындар»
3. Әлеумет білім беру саласы бойынша ойындар жинағы
4. Мектепке дейінгі ұйымдарда 2021-2022 оқу жылында тәрбие білім беру процесін ұйымдастыру туралы әдістемелік нұсқау хат – 2021ж
5. Bilimland
- 6.tarbie.kz
7. ustaz tilegi